

*(από Κυραγιάννη Νικολέττα-Άννα, βιολόγος-εκπαιδευτικός,
Μαρκοπούλου Ελένη, οικονομολόγος-εκπαιδευτικός,
και επιμέλεια κειμένου-μετάφραση Μαρκοπούλου Χριστίνα, φιλόλογος-εκπαιδευτικός)*

Αυτάρκεια: σκοπός υπό προϋποθέσεις

Ο Σταγειρίτης φιλόσοφος, Αριστοτέλης, επισημαίνει τον πρωταρχικό σκοπό της πόλεως – κράτους που δεν είναι άλλος από την εξασφάλιση της αυτάρκειας. Και ως αυτάρκεια δε νοείται μόνο η γεωγραφική και πολιτική ανεξαρτησία, αλλά πρωτίστως η οικονομική, ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η ευδαιμονία των πολιτών. Η ακμάζουσα πόλη των Αθηνών δε μπορούσε να αγνοεί βέβαια αυτό τον πρωταρχικό σκοπό, γι' αυτό και είχε καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες πριν και μετά την απόκρουση της περσικής επίθεσης το 479 π.Χ. για την εξασφάλιση των πηγών προμήθειας αγαθών στην πόλη. Νομοθέτησε από τον καιρό του Σόλωνα σχετικά με την ιδιοκτησία της γης, μερίμνησε για τον άμεσο ή έμμεσο εφοδιασμό σε σιτηρά, εισήγαγε νέους θεσμούς κι επέβαλε όρους στους συμμάχους της για τους φόρους των τροφίμων που εισήγε. Αιτία των παραπάνω αποτελεί το γεγονός ότι είχε συνείδηση ότι δεν ήταν αυτάρκης σε αγαθά ικανά να θρέψουν τους κατοίκους της. Οι προσπάθειες φανερώνουν τη συνείδηση των Αθηναίων αναφορικά με τα οικονομικά προβλήματά τους σε μια βάση διαφορετική από αυτή που ισχύει στη σύγχρονη εποχή.

Ωστόσο η δημοκρατική Αθήνα του 5ου αιώνα το καλοκαίρι του 431 π.Χ., κατά τη διάρκεια του 2ου χρόνου του Πελοποννησιακού πολέμου, ήρθε αντιμέτωπη με τη μεγάλη πρόκληση της τότε ιστορίας της. Πόσο έτοιμη ήταν να αντιμετωπίσει τη στενότητα των ειδών διαβίωσης, από τα τρόφιμα ως το νερό, όταν ξέσπασε ο λοιμός που στοίχησε τη ζωή σε 50.000 Αθηναίους μεταξύ των οποίων και της μικρής Μύρτιδας; Η στενότητα αυτή θα μπορούσε να αποτελεί εκλυτικό παράγοντα εξάπλωσης της επιδημίας; Πώς θα κατάφερνε η Αθήνα να ανταποκριθεί;

Αττική γη: ο ζωτικός χώρος των Αθηναίων

